

C2110

Operační systém UNIX a základy programování

5. lekce

Petr Kulhánek

kulhanek@chemi.muni.cz

Národní centrum pro výzkum biomolekul, Přírodovědecká fakulta
Masarykova univerzita, Kotlářská 2, CZ-61137 Brno

➤ Textové editory

vi, grafické textové editory, kwrite, gedit, kate

➤ Procesy II

příkazy, spouštění úloh, ukončování úloh

Zápočtový test I

Zápočtový test I

Textové editory

Standardní textový editor v operačních systémech UNIXového typu. Pracuje pouze v textovém módu a jeho používání je **netriviální**.

Je vhodné se naučit, jak otevřít soubor, přejít do editačního módu, upravovat text, uložit provedené změny a editor ukončit.

Dokumentace:

- manuálové stránky (man vi)
- přiložený přehled příkazů

vi – základy

Pracovní módy editoru

Spuštění editoru

\$ vi start editoru
\$ vi filename start editoru a **otevření souboru** filename

Ukončení editoru

:q ukončení editoru
:q! ukončení editoru bez uložení změn
:w uložení souboru
:w filename uložení souboru po jménem *filename*
:wq ukončení s uložením souboru

Změny souboru

i text bude vkládán **od** pozice kurzoru
a text bude vkládán **za** pozici kurzoru

kwrite

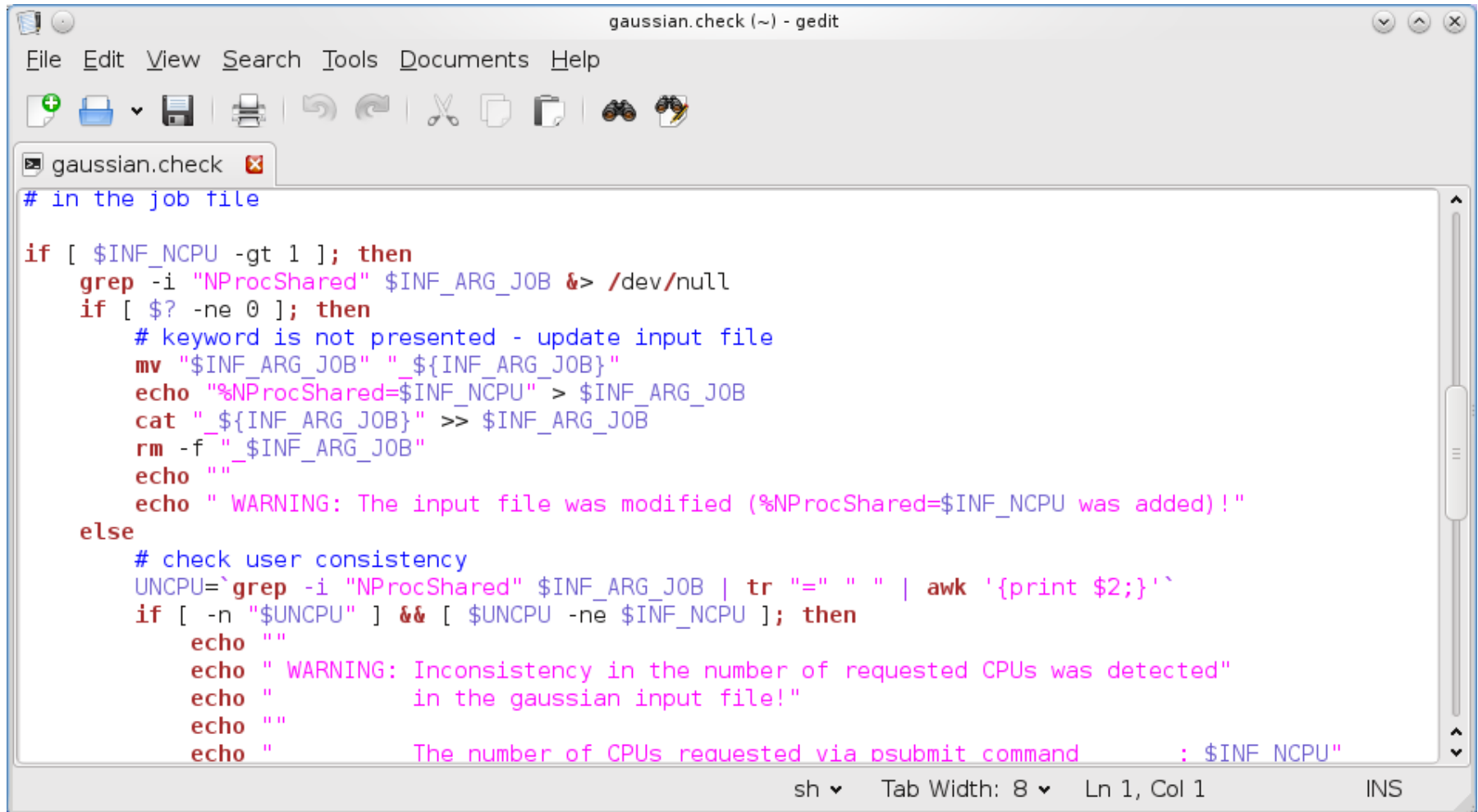
```
=====  
! Function: pmf_cvs_find_cv  
!=====  
integer function pmf_cvs_find_cv(cv_name)  
  
implicit none  
character(*)      :: cv_name  
! -----  
integer          :: i  
! -----  
  
pmf_cvs_find_cv = 0  
  
do i=1, NumOfCVs  
  if( trim(cv_name) .eq. trim(CVList(i)%name) ) then  
    pmf_cvs_find_cv = i  
    return  
  end if  
end do  
  
call pmf_utils_exit(PMF_OUT,1,'>>> ERROR: [PMFLIB] Unable to find CV with name: '//trim(cv_name)//'!')  
  
end function pmf_cvs_find_cv  
!=====
```

Line: 1 Col: 1   INS LINE Fortran pmf_cvs.f90

Rozšířená funkcionálníta: **kate**

gedit

The image shows a window titled "gaussian.check (~) - gedit". The window contains a shell script with the following content:

```
# in the job file

if [ $INF_NCPU -gt 1 ]; then
  grep -i "NProcShared" $INF_ARG_JOB &> /dev/null
  if [ $? -ne 0 ]; then
    # keyword is not presented - update input file
    mv "$INF_ARG_JOB" "${INF_ARG_JOB}"
    echo "%NProcShared=$INF_NCPU" > $INF_ARG_JOB
    cat "$INF_ARG_JOB" >> $INF_ARG_JOB
    rm -f "$INF_ARG_JOB"
    echo ""
    echo " WARNING: The input file was modified (%NProcShared=$INF_NCPU was added)!"
  else
    # check user consistency
    UNCPU=`grep -i "NProcShared" $INF_ARG_JOB | tr "=" " " | awk '{print $2;}'`
    if [ -n "$UNCPU" ] && [ $UNCPU -ne $INF_NCPU ]; then
      echo ""
      echo " WARNING: Inconsistency in the number of requested CPUs was detected"
      echo "           in the gaussian input file!"
      echo ""
      echo "           The number of CPUs requested via psubmit command           : $INF_NCPU"
    fi
  fi
fi
```

The status bar at the bottom of the window shows "sh", "Tab Width: 8", "Ln 1, Col 1", and "INS".

Cvičení

1. V editoru **vi** napište text, který bude obsahovat deset řádků. Na každém řádku budou dvě a více slov. Text uložte do souboru **mojedata.txt**
2. Příkazem **wc** ověřte, že soubor **mojedata.txt** má skutečně deset řádků.
3. Za použití **rour(y)** napište sekvenci příkazů, které na obrazovku vypíší pouze počet slov v souboru **mojedata.txt**
4. V grafickém textovém editoru (dle vašeho výběru) vytvořte soubor, který bude obsahovat deset slov, každé slovo na novém řádku. Text uložte do souboru **druha_data.txt**
5. Pomocí příkazu **paste** vytvořte soubor **vsechna_data.txt** , který bude obsahovat obsah souborů **mojedata.txt** a **druha_data.txt** vedle sebe.
6. Příkazem **wc** ověřte, že soubor **vsechna_data.txt** obsahuje právě deset řádků.
7. Soubor **vsechna_data.txt** otevřete v grafickém textovém editoru a jeho obsah ověřte vizuálně.

Procesy II

Příkazy

top	průběžně zobrazuje procesy setříděné podle zátěže procesoru (ukončení klávesou q)
ps	vypíše procesy běžící v daném terminálu nebo podle zadaných specifikací (<code>ps -u user_name</code>)
pstree	vypíše procesy (stromový výpis)
kill	zašle signál procesu, lze použít k ukončení problematických programů
nohup	spustí proces bez interakce s terminálem
sleep	spustí proces , který čeká po zadanou dobu
wait	čeká na dokončení procesů na pozadí
time	vypíše délku běhu procesu
ssh	spustí příkaz na vzdáleném počítači
jobs	vypíše procesy na pozadí
fg	převede proces do popředí
bg	převede proces do pozadí
disown	odpojí proces od terminálu

Spouštění příkazů a aplikací

Příkazy a systémové aplikace

```
$ ls -l
```

zadááme pouze jméno příkazu nebo aplikace

```
$ cp soubor.txt soubor1.txt
```

příkaz

argumenty příkazu (mění chování příkazu nebo tvoří vstupní informace pro zpracování)

Uživatelské programy a skripty

```
$ ./muj_script
```

jméno programu nebo skriptu udáváme včetně cesty (absolutní nebo relativní)

```
$ ~/bin/my_application
```

Zrušení výpisu do terminálu

```
$ kwrite &> /dev/null
```

přesměrování výstupu uvádíme na konec příkazu (za argumenty)

Spouštění aplikací na pozadí

```
$ gimp &
```

na konec (za argumenty a přesměrování) příkazu uvedeme ampersand

Spouštění příkazů a aplikací, II

Terminál (užitečné klávesové zkratky):

- Ctrl+C** běžícímu procesu zašle signál SIGINT (Interrupt), proces je ve většině případů násilně ukončen
- Ctrl+D** zavře vstupní proud spuštěného procesu
- Ctrl+Z** pozastaví běh procesu, další osud procesu lze kontrolovat pomocí příkazů **bg**, **fg**, **disown**

Kde se nachází systémový příkaz:

type vypíše cestu k systémovému příkazu nebo programu

Příklady:

```
$ type ls  
ls is /bin/ls
```

```
$ type pwd  
pwd is a shell builtin
```

příkaz pwd je implementován jako vnitřní příkaz shellu

Příklady

```
$ ps -u kulhanek
PID TTY          TIME CMD
...
5440 pts/8      00:00:00 bash
5562 pts/8      00:00:00 kwrite
5566 pts/8      00:00:00 ps

$ kill 5562    # ukončí aplikaci kwrite

$ kwrite      # spustí aplikace kwrite na popředí
^Z           # pozastaví aplikaci
[1]+  Stopped                  kwrite
$ jobs       # vypíše aplikace na pozadí nebo
            # pozastavené aplikace
[1]+  Stopped                  kwrite
$ bg 1      # pozastavenou aplikaci 1 spustí na pozadí
[1]+  kwrite &
$ jobs
[1]+  Running                  kwrite &
```